

UCHWAŁA NR XXVII/333/13
SEJMIKU WOJEWÓDZTWA PODLASKIEGO
z dnia 22 kwietnia 2013 r.

w sprawie zmiany rozporządzenia Wojewody Podlaskiego w sprawie Obszaru Chronionego Krajobrazu „Wzgórza Sokólskie”.

Na podstawie art. 18 pkt 20 ustawy z dnia 5 czerwca 1998 r. o samorządzie województwa (Dz. U. z 2001 r. Nr 142, poz. 1590 z późn. zm.¹⁾) oraz art. 23 ust. 2 ustawy z dnia 16 kwietnia 2004 roku o ochronie przyrody (Dz. U. z 2009 r. Nr 151, poz. 1220 z późn. zm.²⁾) uchwala się, co następuje:

§ 1. Odmawia się udzielenia odstępstw od zakazów określonych w § 5 ust. 1 pkt 3 i 4 rozporządzenia Nr 8/05 Wojewody Podlaskiego z dnia 25 lutego 2005 r. w sprawie Obszaru Chronionego Krajobrazu „Wzgórza Sokólskie”.

§ 2. Wykonanie uchwały powierza się Zarządowi Województwa Podlaskiego.

§ 3. Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia.

¹ Zmiany tekstu jednolitego wymienionej ustawy zostały ogłoszone w: Dz. U. z 2002 r. Nr 23, poz. 220, Nr 62, poz. 558, Nr 153, poz. 1271, Nr 214, poz. 1806; z 2003 r. Nr 162, poz. 1568; z 2004 r. Nr 102, poz. 1055, Nr 116, poz. 1206; z 2006 r. Nr 126, poz. 875, Nr 227, poz. 1658; z 2007 r. Nr 173, poz. 1218; z 2008 r. Nr 180, poz. 1111, Nr 216, poz. 1370, Nr 233, poz. 1458; z 2009 r. Nr 157, poz. 1241; z 2010 r. Nr 28 poz. 142 i 146, Nr 40, poz. 230, Nr 106, poz. 675; z 2011 r. Nr 21, poz. 113, Nr 149, poz. 887, Nr 217, poz. 1281.

² zmiany tekstu jednolitego wymienionej ustawy zostały ogłoszone w Dz. U. z 2009 r. Nr 157, poz. 1241, Nr 215, poz. 1664; Dz. U. z 2010 r. Nr 76, poz. 489, Nr 119, poz. 804; z 2011 r. Nr 34, poz. 170, Nr 94, poz. 549, Nr 208, poz. 1241, Nr 224, poz. 1337; z 2012 r. poz. 985.

Uzasadnienie

do uchwały w sprawie zmiany rozporządzenia Wojewody Podlaskiego w sprawie Obszaru Chronionego Krajobrazu „Wzgórza Sokólskie”.

Pan Jan Citko, pełnomocnik MPK Sp. z o.o. w Ostrołęce, wystąpił do Sejmiku Województwa Podlaskiego o zniesienie zakazów określonych w § 5 ust. 1 pkt 3 i 4 rozporządzenia Nr 8/05 Wojewody Podlaskiego z dnia 25 lutego 2005 r. w sprawie Obszaru Chronionego Krajobrazu „Wzgórza Sokólskie”, czyli wydobywania do celów gospodarczych skał oraz wykonywania prac ziemnych trwale zniekształcających rzeźbę terenu na działce o numerze ewidencyjnym 105/2 w obrębie Bobrowniki w gminie Gródek, na której planowana jest realizacja zakładu wydobywczego kruszywa naturalnego „Bobrowniki VI” o łącznej powierzchni 35,36 ha.

W ramach prowadzonej analizy zasadności złożonego wniosku przeprowadzono wizję w terenie, w trakcie której stwierdzono, iż przedmiotowa działka w środkowej, najwyżej wyniesionej części pokryta jest roślinnością leśną, zaś pozostały teren to grunty orne, porośnięte młodym, ozimym zbożem. Ukształtowanie powierzchni charakteryzuje się spadkiem terenu od strony zachodniej w kierunku wschodnim, przy czym w środkowej części położony jest rozległy pagórek o wysokości 166,8 m n.p.m. Dodatkowo powierzchnia całego terenu jest wyraźnie pofalowana. Różnice wysokości na terenie działki dochodzą do niemal 30 m (od ok. 138 m n.p.m. przy wschodniej granicy terenu do ponad 167 m n.p.m. na krańcach zachodnich). Od strony zachodniej i północno-zachodniej działka graniczy z terenami leśnymi, położonymi na wzgórzach o wysokości ponad 180 m n.p.m. Do północno-wschodniej i południowo-wschodniej granicy działki przylegają tereny użytkowane rolniczo oraz pokryte uprawami leśnymi. Od wschodu działka przylega do drogi gruntowej, za którą w odległości ok. 400-500 m przebiega wzdłuż rzeki Świsłocz granica państwa. W najbliższym otoczeniu przedmiotowego terenu nie zauważono żadnych obiektów budowlanych, jedynie wzdłuż wschodniej granicy przebiega linia niskiego napięcia, zaś po stronie północno-wschodniej widoczne są zabudowania wsi Bobrowniki. Na południowych stokach pagórka położonego w środkowej części działki stwierdzono stare, niewielkie wyrobisko piasku i żwiru, częściowo zarośnięte roślinnością zielną i młodymi drzewami. Tylko w jednym miejscu zauważono świeższe ślady wydobywania kopalin na powierzchni kilku metrów kwadratowych.

Wyżej opisane położenie i ukształtowanie przedmiotowego terenu powoduje, iż wyróżnia się on dużą atrakcyjnością pod względem krajobrazowym i widokowym, tym bardziej, iż jest to krajobraz naturalnie ukształtowany, charakterystyczny dla przedmiotu ochrony OChK „Wzgórza Sokólskie”. Dodatkowo zauważono na terenie upraw rolnych liczne tropy dzikich zwierząt, głównie kopytnych, z czego wywnioskowano, iż jest to miejsce dla tych zwierząt bezpieczne i atrakcyjne (zdjęcie nr 13).

Opisana wyżej ocena aktualnego stanu przedmiotowego terenu oraz analiza załączonych do wniosku opracowań:

~ *Karty informacyjnej przedsięwzięcia wraz z dokumentacją graficzną i mapami,*

- ~ Inwentaryzacji przyrodniczej terenu planowanego przedsięwzięcia polegającego na eksploatacji złoża kruszywa naturalnego „Bobrowniki VI” w kat. C₁ w obrębie obszaru Bobrowniki w gminie Gródek, woj. podlaskie,
- ~ Inwentaryzacji wybranych gatunków ptaków lęgowych w 2012 roku, w zasięgu oddziaływania inwestycji polegającej na eksploatacji złoża kruszywa naturalnego „Bobrowniki VI” na działce o nr ewidencyjnym 105/2 we wsi Bobrowniki (gm. Gródek, woj. podlaskie),
- ~ Raportu oceny oddziaływania na Specjalny Obszar Ochrony Siedlisk (SOO) „Ostoja Knyszyńska” PLH200006 i Obszar Specjalny Ochrony Ptaków (OSO) „Puszcza Knyszyńska” PLB200003 pod względem skutków planowanej inwestycji polegającej na powierzchniowej eksploatacji złoża kruszywa naturalnego „Bobrowniki VI” w kat. C₁ w obrębie obszaru górniczego Bobrowniki, w gminie Gródek, woj. podlaskie,

pozwoliły na sformułowanie następujących wniosków:

- 1) Planowany sposób i zakres wykonywania prac górniczych podczas eksploatacji złoża „Bobrowniki VI” wskazuje na szereg negatywnych oddziaływań na środowisko naturalne, w tym w szczególności:
 - ~ zniszczenie pokrywy glebowej w obrębie wyrobiska, zwałowiska zewnętrznego i obiektów pomocniczych,
 - ~ trwałe i całkowite przekształcenie naturalnej rzeźby terenu i zmiana architektury krajobrazu,
 - ~ zmiana stosunków wodnych wynikająca z powstania nowych, sztucznych elementów rzeźby terenu (wyrobisk oraz zwałowisk wewnętrznych i zewnętrznych) – co do tego oddziaływania zapisy wniosku i dołączonej dokumentacji nie są spójne, wykazując jednocześnie ryzyko naruszenia i zmian stosunków wodnych lub brak takiego ryzyka,
 - ~ likwidacja istniejących zbiorowisk roślinnych, w tym terenów leśnych oraz spontanicznie ukształtowanych zadrzewień i zakrzewień śródpolnych,
 - ~ zniszczenie stanowisk gatunków roślin objętych ochroną,
 - ~ likwidacja naturalnych miejsc bytowania oraz przerwanie ciągłości korytarza migracyjnego dziko żyjących zwierząt.
- 2) Założona przez inwestora wielkość rocznego wydobycia, nie przekraczająca 20 000 m³, wydaje się nieracjonalnie niska i niewiarygodna w stosunku do przewidywanych zasobów przemysłowych złoża, oszacowanych ostatecznie na ok. 3.800 tys. ton. Przy takich parametrach albo czas eksploatacji złoża może wydłużyć się aż do ok. 100 lat i dopiero wtedy możliwe będzie zrehabilitowanie przedmiotowego terenu, albo inwestor, już po uzyskaniu zgody na odstąpienie od zakazów, zwiększy intensywność wydobycia skał w skali roku, która umożliwi całkowite wykorzystanie zasobów złoża w trakcie 50-ciu lat obowiązywania koncesji na wydobycie kruszywa, a co za tym idzie wzrośnie presja na środowisko naturalne. W pierwszym przypadku, ze względu na długą skalę czasową, trudno jest ocenić wiarygodność deklaracji inwestora, co do sposobu rekultywacji

powstałego wyrobiska. Ponadto można stwierdzić, iż w przedstawionej dokumentacji brak jest dokładniejszych informacji o proponowanych sposobach zminimalizowania negatywnych skutków działalności, szczególnie ze względu na to, iż będzie to działanie długotrwałe, w bezpośrednim sąsiedztwie istniejącej ścieżki rowerowej Jałówka – Królowy Most oraz terenów, które władze Gminy Gródek, zgodnie z załączonymi do wniosku mapami, planują przeznaczyć na rozwój działalności turystycznej i hotelowej.

3) Wyjątkowość Obszaru Chronionego Krajobrazu „Wzgórza Sokólskie” polega na niezwyklej rzeźbie terenu przypominającej pojezierza, bogatej w pagórki, wzniesienia i wzgórze, ukształtowanej w najstarszym stadium zlodowacenia Warty (ponad 130 tys. lat temu). Z tego względu wszystkie komponenty środowiska przyrodniczego, w tym również te, które wpływają na fizjonomię i jakość krajobrazu, objęto w 1986 r. ochroną w formie obszaru chronionego krajobrazu. Ochrona ta realizowana jest m.in. poprzez zakazy właściwe dla tego obszaru, a wynikające z potrzeb jego ochrony, wybrane spośród zakazów wymienionych w art. 24 ust. 1 *ustawy z dnia 16 kwietnia 2004 r., o ochronie przyrody*, w tym w szczególności:

- ~ pozyskiwania do celów gospodarczych skał, w tym torfu, oraz skamieniałości, w tym kopalnych szczątków roślin i zwierząt, a także minerałów,
- ~ zakaz wykonywania prac ziemnych trwale zniekształcających rzeźbę terenu, z wyjątkiem prac związanych z zabezpieczeniem przeciwpowodziowym, przeciwosuwiskowym lub budową, odbudową, utrzymaniem, remontem lub naprawą urządzeń wodnych,
- ~ dokonywania zmian stosunków wodnych, jeżeli zmiany te nie służą ochronie przyrody lub racjonalnej gospodarce rolnej, leśnej, wodnej lub rybackiej.

W celu zachowania równowagi między ochroną wartości przyrodniczych i krajobrazowych a rozwojem przestrzennym i gospodarczym *rozporządzenie Nr 8/05 Wojewody Podlaskiego* przewidziało w § 5 ust. 2 odstępstwa od ww. zakazów, które w związku z tym nie obowiązują w tych częściach OChK „Wzgórza Sokólskie”, na których położone są złoża kopalin:

- a) udokumentowane do dnia 31 grudnia 2004 r., których dokumentacje zostały zatwierdzone przez właściwy organ administracji geologicznej;
- b) udokumentowane na podstawie koncesji na poszukiwanie i rozpoznawanie, udzielonych do dnia 31 grudnia 2004 r.;
- c) udokumentowane na podstawie informacji geologicznych zawartych w dokumentacjach sporządzonych i zatwierdzonych przez właściwy organ administracji geologicznej do dnia 31 grudnia 2004 r.

Dodatkowym podkreśleniem wysokiej wartości przyrodniczej przedmiotowego terenu jest jego położenie jednocześnie w obszarze ochrony o randze europejskiej – Natura 2000.

Powyższa analiza wyklucza możliwość wyrażenia zgody na eksploatację górniczą złóż kruszywa naturalnego w przedmiotowej lokalizacji w zakresie określonym wnioskiem. Za takim stanowiskiem przemawiają w szczególności następujące argumenty:

- a) agresywny w stosunku do środowiska przyrodniczego, a przede wszystkim naturalnie ukształtowanej, cennej rzeźby terenu, charakter planowanego przedsięwzięcia, niezgodny z ideą powołania Obszaru Chronionego Krajobrazu „Wzgórza Sokólskie”;
- b) zniesienie na przedmiotowej działce cytowanych wyżej zakazów obowiązujących na terenie OChK zwiększyłoby ryzyko bezpowrotnej utraty unikatowego krajobrazu naturalnego o zróżnicowanych ekosystemach, wartościowego ze względu na możliwość zaspokajania potrzeb związanych z turystyką i wypoczynkiem oraz pełnioną funkcją korytarza ekologicznego;
- c) w wyniku działalności górniczej, która zawsze prowadzi do całkowitego i nieodwracalnego zniszczenia terenu objętego wydobywaniem kruszywa, ze skutkiem trwałym zniszczone zostaną gleby oraz naturalne, właściwe dla form kemowych, sekwencje osadów geologicznych, niemożliwe do odtworzenia w wyniku rekultywacji;
- d) obniżone zostaną walory krajobrazowe terenu, szczególnie w kontekście istniejących w obrębie Bobrowniki kopalni, w związku z czym można już mówić o skumulowanym negatywnym oddziaływaniu tych przedsięwzięć na krajobraz Wzgórz Sokólskich;
- e) wyrażenie zgody na lokalizację nowej kopalni w obecnych uwarunkowaniach ochronnych może stanowić niebezpieczny precedens prowadzący do lawiny nowych wniosków o prowadzenie podobnej działalności górniczej.

Rozstrzygnięcie ujęte w przedmiotowym projekcie Uchwały Sejmiku Województwa Podlaskiego, na mocy § 3 ust. 3 *Regulaminu organizacji i trybu działania Podlaskiej Rady Działalności Pożytku Publicznego oraz zasad wylaniania jej członków* (przyjętego Uchwałą Nr 34/398/2011 Zarządu Województwa Podlaskiego z dnia 14 czerwca 2011 r.), zostało zaopiniowane pozytywnie przez Podlaską Radę Działalności Pożytku Publicznego.